№ 103

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 29 *Sierpnia v. s.* 1821 *roku.*

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet petersburskich jest dnia 20 sierpnia.

Gazeta senacka ogłosiła następujące ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu:

Dnia 11 *lipca.* Tauryeka zwierzchność gubernijalna przedstawiała Jego Cesarskiey Mości, o trudnościach, zdarzających się, w sprawowaniu różnych obowiązkow, na sądy ziemskie niższe włożonych, ztąd pochodzących, że mieysca w nich zaymowane są po większey części przez szlachtę z tatarów, nieumiejących języka rossyyskiego i nieposiadających potrzebney wiadomości do odbywania interessow. Dla zaradzenia temu, Nayw yżey rozkazano: 1) W gubernii taurycskiey sprawników i assesorow do niższych sądow ziemskich przeznaczać od korony; 2) Naznaczenie pierwszych polecić, na osnowie będących prawideł, kommitetowi ustanowionemu d. 18 sierpnia 1814 r.; i 3) Naznaczenie assesorów poruczyć zwierzchności gubernialney.

Dnia 26 *lipca.* Cesarz Jegomość, przenosząc rzeczywistego radcę stanu *Demczyńskiego,* kommisarza pełnomocnego w kommissyi likwidacyyney warszawskiey, na własną jego prośbę, do kollegium państwa spraw zagranicznych, przez wzgląd na długą i gorliwą służbę, rozkazał pobieraną przezeń teraz pensyą, 3000 rubli assygnacyynych, zamienić w pensyą dożywotnią.

D. 27 *lipca.* Radca dworu *Hippius,* sekretarz przy woiennym gubernatorze ryzkim, w nagrodę gorliwey służby przez zwierzchność zaświadczoney, otrzymał pensyi dożywotniey 1000 rubli, prócz pobieraney, z mieysca, na którém zostaje.

D. 30 *lipca.* Przy uwolnieniu zupełnie od służby ober audytora 28mey dywizyi pieszey, rangi 8mey klassy *Wieliczkina,* dla choroby i starości, oraz audytorów półków pieszych alexopolskiego, *Taranowa,* dla odniesioney rany w bitwie, i półku orłowskiego *Szewczeńka* dla choroby i kalectwa, naymiłościwiey rozkazano wypłacać pensye dożywotnie, dla *Wieliczkina* po 690, dla *Taranowa* po 450, a dla *Szewczeńka* po 300 rubli. Przez inny ukaz teyże daty, dla ober audytora 2go korpusu pieszego, rangi 9tey klassy *Krywczenkowa* przy zupełném uwolnieniu od służby, z nagrodzeniem za wysługę lat przepisanych rangą 8 klassy, rozkazano wypłacać dla niego pensyą inwalidną, przez wzgląd na 24letnią służbę bez nagany.

Cesarz Jmć d. 14 marca r. t. potwierdził opinią Rady Państwa, przyznającą dostoyność szlachectwa dyakonowi *Zurabowemu*; a d. 24 marca przyznającą dostoyność szlachecką radcy handlowemu Awetowi *Kalustowu,* z przelewem na potomstwo.

Kurs petersburski d. 16 sierpnia: dukat holl. nowy 11 r., 90 k., stary 11 r. 70 kop.— Zmiana złota 2 r. 85 k. Zmiana srebra 2 r. 78 kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow: 6% assygn. - - po 102 } procentow. 5% brzęczącą monetą 77½ }

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 3 *września.*

Od dnia 31 z. m. ma stolica tuteysza w murach swoich J. C. Mość W. Xięcia Michała, a J. C. Mość W. Xiążę. Mikołay z J. C. M. W. Xężną małżonką swoją codziennie spodziewany. Już kilka pojazdów Jego nadeszło.

Nagradzając J. C. Mość W Xiążę Michał dobrą usługę w czasie przejazdu Jego od granicy sląskiey do Warszawy, JP. Bentkowskiego oficyalistę pocztowego, raczył obdarzyć kosztownym pierścieniem.

FRANCYA.

(*z Gaz. Zusch.*) *Paryż, dnia* 15 *sierpnia.* Głos wszystkich partyy podniosł się tu naymocniey za sprawą greków. Francyą, która dawno już przez rewolucyą wszelki wpływ w Lewancie utraciła, z czego sami tylko anglicy korzystać umieli, coż obchodzić może, żeby się Rossya z opieką swoją rozszerzyła nad państwem tureckiem, łącząc greckie, wołoskie i albańskie krainy; żeby skruszyła więzy chrześcian w Armenii i Syryi, i stała się bliższą jescze sąsiadką monarchii perskiey? Anglicy zaś, panowie obojey Indyy i oceanu południowego, czyliż mogą podnieść sprawiedliwą skargę przeciw wielkości Rossyi, kiedy bandera angielska nad daleko znacznieyszą massą ludów powiewa? Dla stłumienia nawet ducha rewolucyynego ukazuje się przedziwny sposób w poruszeniu, któreby Europa ku Wschodowi wymierzyła. Duch rewolucyyny opiera się bardziey na bezczynności pełney wrzawy i niezaspokojoney próżności, a niżeli na wyraźnych zasadach i zupełnie dokonanym systemacie anarchii; dowiedzionem to zostało dostatecznie przez owego ducha despotycznego, w którym niewolniczy nasi rewolucyoniści hołdowali niegdy wielkiemu człowiekowi. Europa nie może już więcey wysyłać osad swoich ku stronom Ameryki; ale jeśliby chciała podzielić się Wschodem, znalazłaby razem przewodnika dla wszystkich sił swoich, zbytecznych i burzących się wewnątrz, oraz wielki wzrost potęgi i wspaniałości. Jakkolwiek plan ten zdaje się z początku ogromnym (anglicy nie znaydowali nigdy nic zbyt ogromnem w naywiększych przedsięwzięciach; inaczey nie staliby się panami ani Indyy ani Oceanu południowego; inaczeyby Hiszpanija nie zajęła dawney Ameryki, a Portugalija nie rozszerzyłaby się w Afryce), wszystkie jednak te trudności przy mocney i niewruszoney woli upaśdź muszą, tak jak wszystkie inne na świecie trudności. Przy tym będzie panowanie, kto stanie na czele teraźniey-

szego poruszenia rodu ludzkiego, celem wskazania dogodnieyszego łożyska dla tey powodzi; a nic nie wstrzymuje monarchów, od dzielnego powstania w nayważnieyszych sprawach ludzkości, i pogardzając złym duchem, od dążenia do šlachetnego celu.

Pan *Villele*, któremu ministeryum morskie ofiarowano, i Pan *Corbieres*, niechętnie złożyli piastowane urzędy. W wigiliją tego wypadku, Pan *Corbieres* oddalił Xiędza *Elicagaray*, inspektora szkół, za to, iż zwiedzając szkoły w *Marsylii* oświadczył, iż nie jest życzeniem rządu, aby nauki kwitnęły.

Jedna z gazet naszych, donosząc o przybyciu Pana *Las-Cazes* do tuteyszey stolicy, wyraża: „Uczony ten mąż i stały przyjaciel, wraca po sześcioletniey nieobytności do oyczyzny, dokąd go wiodą patryotyczne uczucia, i staranie o zdrowiu swojém, które kilkoletni pobyt na niezdrowey wyspie, pod gorącym klimatem, nadwątlił, a może nawet skrócił życie jego."

Między xiązkami na tegorocznym jarmarku *Lipskim*, był zbiór listów do tego czasu niewydanych Cesarza *Józefa II.* Jeden z literatów francuzkich trudni się przekładem ich na język oyczysty. Celują wysokością myśli, tolerancyą i filozofią. Umieszczamy jeden z nich pisany d. 4 sierpnia 1787 w *Hochsenburg*, aby czytelnik mógł sądzić o wartości dzieła. *List Cesarza Józefa II, do pewney damy.* „Nie poymuję, Mościa Pani, dla czego monarcha ma mieć obowiązek wynoszenia na urząd kogo ze swych poddanych, dla tego jedynie, iż on jest šlachcicem. Prośba WPani nie obeymuje innych dowodów, któreby stanowiły zalety jey syna. Piszesz WPani, iż gdy nieboszczyk jey mąż był zasłużonym jenerałem, i šlachcicem z znakomitego rodu, dla tego sobie wszystko po mey dobroci dla twey rodziny obiecuiesz, a nawet stopnia kapitana dla drugiego twego syna, który ma wrócić z podróży. Mościa Pani, można bydź synem jenerała, a nie mieć naymnieyszey zdatności na oficera; można pochodzić z słiwnych rodziców, a nie mieć inney zasługi prócz tey, iż się urodziło šlachcicem. Znam ja syna WPani; lecz wiem oraz, jakie przymioty żołnierz mieć powinien. Podług tego, widzę, iż syn WPani nie ma charakteru wojownika. Zbyt jest zajęty swém urodzeniem, aby po nim wypadało się spodziewać usług, któremiby oyczyzna poszczycić się mogła; nie ma nawet tego, co mieć koniecznie potrzeba, chcąc bydź urzędnikiem lub xiędzem; słowem, nie ma inney zdatności, prócz, iż z całey duszy przylgnął do swego szlachectwa. Podziękuy WPani losowi, który, odmówiwszy talentów jey synowi, pozwolił jey posiadać znaczne dobra, które dozwalają jey obeyść się bez mojey łaski." (podpisano) *Józef.*

NIEMCY.

(z *Gaz. i Korr. Warsz.*) *Od brzegów Menu dnia 16 sierpnia.* Grecy mają wiele stronników w Niemczech i we Francyi. Znakomici woyskowi z obu tych krajów śpieszą naykrótszemi drogami do ich woyska. Niedawno przejeżdżał przez *Frankfort* bardzo szanowny mąż, pochodzący z dawnego domu niemieckiego, do woyska Xiążęcia *Ypsylantego*. Nieco zaś pierwey jechał tam pewny półkownik francuzki, za którym udało się 14 kollegów jego różnemi drogami.

Pewna gazeta niemiecka pisze o Turcyi co następuje: „Turcya, która wytępienie imienia chrześcijańskiego w dywanie postanowiła, a przez fanatyzm zagrożonego Islamizmu pierwey jeszcze wytępiać go zaczęła, postępuje w swém dziele z obmierzłem okrucieństwem i niepohamowaną wściekłością, na brzegach Azyi mnieyszey, Bosforu i w krajach naddunayskich. Zniesienie więc władzy, która taki przeciw chrześcijanom fanatyzm zapala, jest potrzebą polityczną i moralną. Nie tak idzie tu o wypędzenie turków z Europy, tak, jak wypędzono Arabów z Hiszpanii, ale o przełamanie politycznych ich związków, i zniesienie ich rządu, jako niezdolnego do prawego władania, aby samych nawet turków oddać pod prawy porządek i przysposobić do dobrodzieystw oświaty europeyskiey. Prosty turczyn, zajęty czynnościami domowemi, jest pilnym rolnikiem, zdatnym rzemieślnikiem, przemyślnym kupcem i spokoynym poddanym; lecz jako członek politycznego ciała jako część owey barbarzyńskiey hordy, która swoje namioty na klassycznych polach Azyi i Europy rozbiwszy, pustoszy je ciągle przez despotyzm, jest (jak się dziś pokazuje) szalonym fanatykiem, i okrutnym barbarzyńcem, którego władza w Europie wzbudza przekleństwa w krajach, do których się rozciąga, a dla chrześcijaństwa jest obelgą, dla monarstw zaś chrześcijańskich wyrzutem, który od wielu wieków polityka ich znosi."

W pewnym parafialnym kościele kantonu *Zurich*, proboszcz do zwyczaynych modlitw kościelnych przydał następującą za uciśnionych greków: „Panie woysk i kościoła, który siedzisz po prawicy mocy Boskiey, napełniy naszych spółchrześcian wytrwałością, i uwieńcz ich walkę wspaniałém zwycięztwem, ku twey czci i chwale, a ku rozszerzeniu i uszczęśliwieniu kościoła twego na ziemi."

Stade dnia 20 sierpnia. Dziś zrana dwa okręty wojenne angielskie przybyły niedaleko *Brunshausen* z ciałem zmarłey Królowey, które dla opadnięcia morza, dopiero wieczorem około godziny 6tey na ląd wysadzono wśród wystrzałów działowych. Zanieśli je anglicy do kościoła tuteyszego. Jutro rano zwłoki zawieszone zostaną przez *Celle* do *Brunświku*. Odprowadzają je Panowie: *Lushington* i *Vilde*, Lord *Hood* z małżonką swoją, Lady *Hamilton*, i inni anglicy, których jest blizko 60. Przed trumną niesiono koronę królewską na axamitném węzgłowiu. Dwa półki piechoty zaczynały i kończyły paradę. Wieczorem o godzinie 7méy, gdy ciało złożono w kościele, pozwolono publiczności widzieć trumnę. Panowie *Brougham* i *Denman* dotąd jeszcze nie przybyli.

Oddziały huzarów stoją po drodze dla eskortowania ciała Królowey do granicy brunświckiey, gdzie władzom mieyscowym oddaném zostanie.

Gazeta berlińska przytacza następujący wyjątek z gazety paryzkiey, że mieszkający w Nowara Xiążę Alexy Komnenos, nayblizszy potomek Cesarzów Bizantyńckich, otrzymał ważne oświadczenie dworów do przymierza świętego należących. Znakomite dyplomatyczne osoby przybyły do tego Xiążęcia, postawiono u niego straż honorową austryacką, a na mieszkaniu tegoż Xięcia powiewa chorągiew różowa z białym krzyżem taka, jakiey używali Cesarze konstantynopolitańscy.

Czytamy w gazecie moguńckiey co następuje: „Interes narodu greckiego, który się z przymuszonego snu obudził, bierze dziś górę nad wszystkiemi innemi politycznemi interessami. Pierwszy raz we 40 lat połączyły się wszystkie strony

niotwa, pragnąc oswobodzenia jego. Doświadczeni oficerowie pośpieszają także z Francyi na brzegi Peloponezu. Początek ten uznajemy godnym, aby nas zupełnie obchodził, i skoro w okolicach tuteyszych utworzy się posiłkowe towarzystwo, jak naychętniey do niego przystąpimy."

List z *Frankfortu* (pisze gazeta berlińska) donosi: „W tey chwili zachodzą ważne w politycznych stosunkach wielkich Mocarstw euroyeyskich układy, które się wkrótce wyjaśnią. Wczoray przybyło tu wiele gońców z *Londynu* i *Petersburga*, którzy z powodu niebytności osób, do których mieli listy, udali się śpiesznie w dalszą drogę. Pomiędzy wielu cudzoziemcami, którzy tu bawią, żaden zapewne nie wzbudził tyle ciekawości, ile przybyły tu niedawno *Napoleon Bonaparte*, kassyer z *Turynu*. Ma on bydź dalekim krewnym byłego Cesarza, i bardzo podobny do niego."

Widać już w *Frankforcie* młodzieńców chodzących z czerwonym krzyżem na piersiach, którzy się zapisali do korpusu, zaciąganego przez Barona *Dalberg* dla greków. Kupiono już znaczną ilość sukna błękitnego i czerwonego dla rzeczonego korpusu, który nie ma jeszcze oznaczonego mieysca, gdzie się ma zbierać.

W Saxonii widać także zapał mieszkańców za sprawą greków, lubo to prawda, iż upadek handlu z powodu powstania greków w Morei i na wyspach archipelagu, daje się dotkliwie czuć na jarmarkach tamecznych. W *Lipsku*, kupcy ormianie utworzyli towarzystwo, które daje wsparcie pieniężne woyskowym, chcącym udać się w drogę i złożyć wspólnie z grekami. Oficerowie dostają po 150 do 200 talarów, a podoficerowie połowę tey ilości.

KRÓLESTWO OBOJGA SYCYLII.

(z *Gaz. Warsz.*) *Neapol dnia 5 sierpnia*. Nadzwyczayne w kraju naszym upały sprzątają wiele żołnierzy austryackich. Szpitale napełnione są chorymi. Dla teyto przyczyny, i z powodu wysłania kilku korpusów do Kalabryi, oddziały woyska austryackiego ciągną jeszcze do naszego kraju. W Kalabryi zaszły liczne bitwy między ruchomemi kolumnami austryackiemi i włóczącemi się bandami rozboyników. Uważają, iż nie tak liczne osady woyska austryackiego, stojące w miastach naszych, jako raczey ruchome kolumny, utrzymują spokoyność publiczną.

Sąd woienny w *Avellino* skazał na 10cioletnie wygnanie z kraju niejakiego *Pasqual Suggese*, za to, iż powrócił do tego miasta z troykoloroWą kokardą, będącą znakiem *Karbonarów* (Węglarzy), strzelbą i dwoma ostremi ładunkami.

Oddział strzelców austryackich oczyścił dolinę *Mazzara*, w Sycylii od rozboyników. Pomiędzy schwytanymi zbrodniarzami było dwóch ludzi, którzy mieli znaczenie podczas rewolucyi.

Okręt, który tu niedawno z *Zea* zawinął, przywiózł kilku maytków włoskich. Popłynęli ztąd w połowie maja na okręcie tureckim *Cara Solimana*, przeznaczonym do *Alexandryi*. W okolicy przylądku *Passaro* spotkali okręt grecki, który po krótkiey bitwie zdobył okręt turecki. Zaprowadził go do *Hydryi*, a w żegludze greccy powrzucali turków w morze, oddając im wet za wet za okrucieństwa w *Stambule*. Losu tego doznali wszyscy turcy na zabranych przez greków okrętach, których jest wiele w Hydryi, a między któremi są 4 należące do Baszy Egiptu.

KRÓLESTWO SARDYNSKIE.

W gazecie ryzkiey *Zuschauer* czytamy z Piemontu pod 3 sierpnia: Między rezydującym w *Modenie* Królem naszym a rządem austryackim miała na początku przeszłego miesiąca stanąć konwencya, podług którey 12,000 woyska austryackiego zaymować będzie przez rok, do końca września 1822, wyszczególnione w konwencyi okręgi i miasta. Austryacy mają załogi swoje zmieniać co cztery miesiące woyskiem z medyolańskiego. Król Jmć *Karol Felix* płacić będzie za to po 30,000 fr. co miesiąc, i dawać codzień po 12,000 porcyy chleba.

HISZPANIJA.

(z *Gaz. i Korr. Warsz.*) *Madryt dnia 4 sierpnia*. Królestwo Ichmość powrócili wczoray do tuteyszey stolicy. Lud witał ich okrzykami: *Niech żyje Król konstytucyyny*! Gwardya woyskowa i gwardya narodowa stały pod bronią.

Przybył tu onegday goniec z *Ceuty* i przywiozł wiadomość, iż Cesarz *Mulay Soliman* chce obeyrzeć tameczne szańce. Wielkorządca upraszał w swym liście o rozkazy, jak sobie ma postąpić, ile, że wspomniony Cesarz bierze zawsze 4000 woyska dla swey zasłony.

Naczelnik polityczny wydał odezwę tyczącą się klubu Fontany Złotey, w którym przewodzą adwokat bez spraw, pleban bez plebanii, i kilku urzędników bez urzędowania.

Minister sprawiedliwości zalecił wszystkim prałatom dyecezalnym, ażeby powściągnęli włóczenie się po kraju zakonników, tak zniesionych jak i zachowanych klasztorów, tudzież xięży świeckich niepilnujących swoich parafiy. Wszyscy takowi powinni na mieysca swoje powrócić, i nie oddalać się bez wiedzy władz przyzwoitych. W przypadku nieposłuszeństwa ze strony xięży świeckich i zakonników, prałaci dyecezalni zgłoszą się o pomoc potrzebną do naczelników politycznych. Za niewykonanie tego rozkazu włożył Król na urzędników cywilnych odpowiedzialność.

PORTUGALIA.

Przybyły dnia 10 sierpnia do *Havre* okręt z *Rio-Janeiro*, potwierdził wiadomość o nowey tam rewolucyi i dodał, że woyska, które z *Montevideo* przyszły, ustanowiły radę rejencyyną, w którey Xiążę następca tronu jest wprawdzie członkiem, ale nie prezydentem. Wreszcie nowe to powstanie uskuteczniło się bez rozlewu krwi. Krajowe woyska połączyły się z przybyłemi, i podane zostały Xiążęciu następujące żądania: 1) Żeby Królewic Jmć następca tronu zaprzysiągł zasady nowey konstytucyi portugalskiey; 2) Żeby Xiążę następca oddalił swego doradzcę, Hrabiego *Don Arcos*, i wysłał go do Europy; 3) Ma bydź natychmiast mianowany tymczasowy rząd z dziewięciu osób; 4) Osoby d. 22 kwietnia na birży uwięzione, mają bydź natychmiast uwolnione; 5) Wydane d. 22 kwietnia rozkazy mają bydź ogłoszone, aby się z pewnością dowiedzieć, kto je wydał, i jak z woyskiem postępować zamyślano. Zezwolono natychmiast na cztery pierwsze punkta; ale Xiążę wolał się całkiem od spraw usunąć, a niżeli siebie na nieprzyjemność narazić. Niestety ma przeciw niemu panować wielkie rozjątrzenie umysłów, nawet w woysku, i okazać ma się w nader nieprzyzwoitym sposobie. (*Zusch.*)

AUSTRYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Wiedeń dnia 23 sierpnia*. NN.

Cesarstwo Ichmość przybyli dnia 16 b. m. do *Salzburga*. Król bawarski przybywszy tegoż dnia do *Berchtesgaden*, wysłał Barona *Kessling*, koniuszego, do *Salzburga*, poczém Cesarstwo Ichmość zaproszeni od tego Monarchy, udali się dnia 17 b. m. do *Berchtesgaden*, zkąd N. Cesarzowa pojechała z Królem bawarskim, oycem swoim, do *Tegernsee*, a N. Cesarz Jmć wrócił do *Salzburga*, gdzie kilka dni zabawi.

Dostrzegacz Austryacki nie dotąd nie donosi o zaprowadzeniu Xiążęcia *Alexandra Ypsylantego*, do twierdzy węgierskiey *Mungacz*, a inne gazety niemieckie wątpią o tém. Brat jego, *Demetry*, jest (jak wiadomo) w Morei.

IRLANDYA.

(z *Kor. Warsz.*) *Dublin dnia 14 sierpnia*. Król przybył onegday do naszey stolicy, właśnie w rocznicę swoich urodzin. (*Rozpoczął 60 rok życia*). Woysko stanęło w szeregach; mnóstwo obywateli wyszło na powitanie monarchy. Do panów i zebranego ludu następującą miał mowę:

„*Lordowie i Mości Panowie!* Nie mogę wypowiedzieć wam moiey radości, jaką mię dobre przyjęcie wasze napełnia. Przyymiycie za to szczere podziękowanie. Nie jestem w stanie wysłowienia moich uczuć, jak wysłowić je pragnę. Daleką przedsięwziąłem podróż, zostawałem długo na morzu, i zniosłem takie okoliczności, które wam są wiadome. Nieobay serca wspaniałomyślne i tkliwe sądzą o moich uczuciach. Dzień ten jest nayszczęśliwszym dniem życia mojego. Oddawna było życzeniem mojem odwiedzić was. Moje serce zawsze było za wami. Od pierwszego bicia jego we mnie kochałem Irlandyą. Dzień ten dał mi dowód nowy, iż irlandczykowie mię kochają. Dostoyność, stan i znaczenie są niczem; ale myśl, iż w sercach wiernych moich irlandczyków żyję, napełnia duszę moję naywyższą rozkoszą. Dziękuję wam raz jeszcze za waszę dobroć, i żegnam was. Czyńcie to dla mnie, co ja dla was czynić będę. Za wasze zdrowie pełny kielich wypiję. Za wasze zdrowie wypiję czarę Irlandzkiego waszego napoju."

TURCYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Stambuł dnia 26 lipca*. *Bahram* Basza przysłał do tuteyszey stolicy z *Monte Santo* znaczną ilość pourzynanych uszu; pozabijano wszystkich tameczych mieszkańców, i wielu mnichów klasztornych wycięto.

Basza *Widdynu* posłał tu 74 greków z korpusu *Ypsylantego*, wziętych w niewolą wraz z działami, którzy przeciągnęli tu przed W. Sultanem; 6 z nich ścięto, 5 posłano do Baszy Bostandzi, a resztę zaprowadzono do publicznego więzienia *Bagno* w arsenale. W *Stambule* panuję spokoyność, nakazano atoli uzbroić się nanowo ludowi. Bateryę nowo usypane wzdłuż morza czarnego; opatrują mocno działami, i wysłano szalupy kanonierskie na uyście morza czarnego; w zbroyowni widać wielką czynność. Wszyscy są za woyną, lud sobie jey życzy; atoli ministeryum, które ztąd złe skutki przewiduje, sprzeciwia się temu.

W Kandyi przyyśdź miało do krwawey bitwy pomiędzy Turkami a Grekami; turcy zostali zupełnie pobitymi.

Postelnik Pandas Oglu, były ajent Xięcia *Kallimachiego* przy W. Porcie, i tłumacz podczas ostatnich obrad rossyyskich, został ścięty.

Rząd tuteyszy używa surowych środków przeciw burzycielom spokoyności. Pewnego kupca tureckiego, który podczas rzezi greków, naywięcey dokazywał, skazano na śmierć. Zalecono kupcom otworzyć sklepy. Przed dwoma dniami przedawano mnieyszy chleb; lud zaczął szemrać, i natychmiast wiele piekarzy przybito za uszy gwoźdźmi do drzwi ich domów, lubo otrzymali w tey mierze pozwolenie od rządu. Mimo tego jednak będzie drożyzna; okręty bowiem Idryockie nie sprowadzają zboża.

Od granic tureckich dnia 4 sierpnia. Słychać o krwawych utarczkach między grekami i turkami w Morei. Walczono z bezprzykładną zaciętością. Brakuje grekom dział i biegłych kanonierów. Spodziewają się jednak przybycia zagranicznych artylerzystów. Na wyspie Kandyi powodzi się grekom.

W *Konstantynopolu* pospólstwo tureckie ma bydź bardzo rozjątrzone przeciw woyskom azyatyckim, które nawet bezbronnych mahometanów rabują.

Xiążę *Demetrius Ypsylanty* wydał na wyspie *Hydra* odezwę w którey w imieniu brata swego mieni siebie wysłaną dowódcą i wzywa Greków do waleczności; potem udał się do obozu pod *Trypoliza*.

NIDERLANDY.

(z *Gaz. warsz.*) Xiążę Wellington obeyrzawszy warownie miast Tournai, Gandawy i Antwerpii przybył do Bruxelli dnia 10 sierpnia wieczorem.

AFRYKA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Algier dnia 19 lipca*. Zaczęto tu uzbrajać statki korsarskie, co jednak wkrótce ustało. Przyczyną tego mają bydź liczne okręty greckie na śrzodziemném morzu, z któremi algierczykowie nie chcą się spotykać.

AMERYKA PÓŁNOCNA.

(z *Gaz. Warsz.*) Gazeta wychodząca w *Waszingtonie* umieściła mowę Pana *Quincy Adams*, mianą podczas obchodu rocznicy niepodległości północney dla Ameryki. Znaydują się w niey ostre przycinki dla Anglii. „Podnieście się (rzekł między innemi) Panowie morz: podnieście się rycerze przyznaney nam wolności! Póydźcie i dowiedźcie się, co Ameryka dla dobra ludzkości uczyniła? *Temistokles* zapytany szydersko przez pewnego wielkiego muzyka: *czy umie grać na lutni?* odpowiedział: *Nie umiem; lecz umiem z małego miasta zrobić wielkie.*" Przypomniał w tém mieyscu iż prezesem londyńskiey akademii sztuk pięknych był amerykanin *West*; iż Amerykanin *Folton* wynalazł statek parowy, i że baterye parowe przewyższają podobno race kongrewskie.

Listy z wyspy ś. *Tomasza* pod d. 5 lipca donoszą, iż powstańcy Hiszpańsko-Amerykańscy zajęli znowu *Caracas*, dokąd weszli dnia 20 czerwca. Częsta odmiana rządu i niepewność, która stroną weźmie przewagę, zatamowały wszelki związek z Hiszpanią.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Gaz. Zusch.*) W woysku pruskiem mają bydź znowu wprowadzone namioty.

Anglik jeden prosił u rządu szwedzkiego o pomoc, sposobem pożyczki, dla założenia młynu do rozcierania kości zwierzęcych. Rząd odmówił jego żądaniu, ale razem wyszedł zakaz wyprowadzania takich kości, i zachęcenie rolników, żeby kości tych na *nawóz* używali.

DODATEK.

Wilno dnia 29 Sierpnia 1821 roku v. s.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

List z *Madrytu* pod 25 lipca wyraża: Nie podobna wyobrazić sobie śmiałości, wybiegów i gwałtów, których faktorya w *Gibraltarze* używa dla zarzucenia pobrzeży Hiszpanii, od ciaśniny aż do *Karthageny* towarami zakazanemi.

Wiadomość, że *Iturbides*, przywódca powstańców w *Mexyku* złożył broń, wystawują teraz w takim sposobie, że zmusił wice króla do zawieszenia broni, wreście kommunikacya między *Mexykiem* a *Vera Cruz* jest całkiem przecięta, a gubernator miasta *Vera Cruz*, które ściśle jest opasane, prosił o nadesłanie pomocy z *Havannah*.

Wiadomość dla wierzących! W nocy z dnia 8 na 9 sierpnia, wojenny duch zamkowy pociągnął znowu z piekielną wrzawą ze *Schnellert* do *Rotenstein*.

Oszczędność w Anglii posunioną teraz została do tego stopnia, że 3,500 ludzi na warstatach królewskich w *Plymouth*, mają na przyszłość robić tylko po pięć dni w tygodniu: t. j. od poniedziałku do piątku.

Wydał Król francuzki ustawę, podwyższającą pensyą wikaryuszom przy plebaniach z 250 do 300, fr. i dawnym zakonnicom, dla których w budżecie na rok 1821 wyznaczono 450,000 franków, a dla plebanów i ich pomocników, niemogących z przyczyny podeszłego wieku lub słabowitego zdrowia pełnić obowiązków plebańskich, 160,000 fr., dziesiątą częścią ten fundusz powiększył.

Zawinął okręt Jenny z Montevideo w Ameryce do portu St. Malo, mający na sobie pięciomiesięcznego tygrysa tak ułaskawionego, że igra z maytkami jak piesek.

Według obrachunku ogłoszonego przez prefekturę policyyną, wyptrzebowano w Paryżu roku przeszłego ryb morskich a 3,195,520 franków, ryb z rzek i stawów za 399,270 fr. ostryg za 821,618 fr. drobiu i zwierzyny za 7,161,402 fr.: masła za 7,105,531 fr., jay za 5,696,302 fr., mąki worów 221,906; rozmaitego ziarna zbożowego worów 119,163,176. Jest w Paryżu 900 fiakrów, płacących każdy miesięcznie policyi za wolność stania na mieyscach publicznych po 6 franków 25 centym, i 1,200 karyolek płacących miesięcznie każda po 13 fr. 33 centym. Oświecenie miasta Paryża kosztuje na rok 495,351 fr. 98 centym. Czyszczenie ulic, polewanie mostów, tam, rynków i bulewarów są wydzierżawione na rok za 402,755 fr. 92 centym.

Francuzki minister spraw wewnętrznych ustanowił od roku kommissyą dla polepszenia stanu więźniów. Dobroczynne tego skutki są znane. Więźnie mają osobne salę do jedzenia, sypiania i pracy. Zamiast jak dawniey, na pryczy, śpi teraz każdy więzień na łóżku, na którem leży siennik, poduszka, i wełniana kołdra. Co tydzień więźnie dostają czystą koszulę i parę pończoch. Oprócz tego, są używani do rozmaitych robót, jako to: przędą, robią koszyki, szyją suknie, i t. p. Trzecia część wynikająca stąd dochodu wypłacana im jest co tydzień, a jedna część potrącana za utrzymanie, trzecia zaś wpływa do kassy, z którey mu przy weyściu z więzienia pozostałość wypłacają z procentem. Każdy więzień odbiera na dzień 1½ funta chleba, i dwie porcye zupy rumfordskiey.

Swisłocz (w powiecie Wołkowyskim:)

W dniach 26, 27 28, i 29, czerwca r. b. odbywał się popis publiczny roczny uczniow Gimnazyum Gubernii Litewsko-grodzieńskiey w Swisłoczy, w godzinach rannych i popołudniowych z nauk, języków i rysunków. Obchod ten szkolny w 3 pierwszych dniach nie wiele miał świadków, lecz za to dnia 29 z powodu licznego zebrania Urzędników i obywatelstwa był nayświetnieyszy i zasługuje, aby był podany do wiadomości publiczney. D. 29 czerwca odbyło się uroczyste nabożeństwo: mszą wielką celebrował Proboszcz XX. Kanoników regularnych lateraneńskich z Krzemienicy JX. Judynowicz w assystencyi swego Kleru. Obchod ten religiyny, drugi raz w tuteyszém mieście widziany, sprawił zbawienne uczucia w młodzieży szkolney, które z liczném zebraniem obywateltwa i mnóztwem ludu zgromadzonego dzieliła. Pod czas mszy miał kazanie Kapelan gimnazyalny razem nauczyciel Religii X. Soroka, założywszy sobie materyą „że Religija chrześcijańskai z swego źródła, i z swojey istoty i nareszcie ze sposobów krzewienia się jest prawdziwie bozką.“ Pod czas nabożeństwa młodzież szkolna popisywała się z talentem w muzyce, pod przewodnictwem metra P. Romana Piotrowskiego. Po południu, gdy zaproszeni Urzędnicy, Delegowani od władz powiatowych i Goście wskazane mieysca zasiedli, rozpoczął się dalszy ciąg popisów od nauki religii klass wyższych, zagajony krótkiém przemowieniem Kapelana Gimnazyum: o potrzebie staranníeyszey po domach instrukcyi religiyney dla młodzieży, nim ta do szkół publicznych oddana będzie: daley młodzież zdawała sprawę z nauk fizycznych; matematycznych; języków i literatury klassyczney; wymowy i poezyi polskiey, dziejów starożytnych i krajowych; Prawa przyrodzonego tak prywatnego jak publicznego i t. d. Rozkład popisu tak był urządzony, że w dniu nayliczniejszego zebrania Urzędników, obywatelstwa i rodziców, każdy nauczyciel miał pole rozwinienia się z przedmiotem, którego wykładowi naywięcey godzin poświęcał w roku szkolnym, oraz okazania własney pracy i usilności w postępie uczniów. W tym dniu zgromadzenie osób płci obojey było nader liczne: a między innemi znaydowali się: Senator Królestwa Polskiego, Jenerał i dziedzic Swisłoczy JW. Hrabia Tadeusz Tyszkiewicz z familią; JJWW. b. Marszałek Wołkowyski Radowicki; Prezydent sądów Ziem. Olendzki, oraz delegowani od innych Sądów. Po ukończonym popisie dyrektor gimnazyum i szkół gubernii grodzieńskiey H. Krusiński zabrał głos: w nim wystawił ważność powołania osób stanu nauczycielskiego; wyliczył zwyczayne wady wychowania domowego, które wielki mają wpływ na postęp edukacyi publiczney: przytomnym urzędnikom i gościom za obecność na popisie, duchowieństwu za posługę religijną podziękowanie złożył; nakoniec zaprosił naystarszego z urzędników przytomnych, Prezydenta sądów ziemskich wołkow. JW. Olendzkiego, aby przygotowane patenta dla trzynastu uczniów kończących nauki w gimnazyum raczył rozdać. Zaproszony przez dyrektora Urzędnik, w przemówieniu swojém oświadczywszy zgromadzeniu uczącemu, w imieniu obywateli powiatu i przytomnych rodziców, podziękowanie za łożone trudy około młodzieży; uczniom ukontentowanie za porządne zdanie sprawy z nauk i języków; dawszy wychodzącym z gimnazyum oycowskie przestrogi i rady, patenta onym porozdawał. Obchod ten uroczystości szkolney ukończony został przez odśpiewanie dziękczynnych modłów, *Te Deum*, tak za pomyślność Dobroczyńcy edukacyi publiczney Nayjaśnieyszego Panującego Monarchy i N. Jego Rodziny, jako też na podziękowanie Panu Zastępow za szczęśliwie ukończony rok szkolney pracy; poczem uczniom w liczbie trzystu kilkudziesiąt, z przybytku nauk na łono familii udającym się, roczne świadectwa rozdano. Tego dnia wieczorem uczniowie Gimnazyum tuteyszego: Wale-

ry Ostromęcki z V, i Napoleon Orda z IV klassy, pod kierunkiem i z pomocą metra muzyki P. Piotrowskiego, grali koncert na panteleonie, z którego dochód, czterdzieści kilka rub. sr. wynoszący, na wsparcie biednych spółtowarzyszów przeznaczyli, a przez to na samym wstępie życia, przy słabych jeszcze tego talentu pierwiastkach dowiedli, że wsparcie potrzebujących za rzecz świętą poczytując, z wykładanych im zasad moralności korzystali, a to nawet zapowiada, że będą w czasie użytecznymi członkami towarzystwa. Tegoż samego dnia odbył się z zwykłą uroczystością popis publiczny roczny we wszystkich zakładach edukacyi publiczney w gubernii grodzieńskiey: także rozdanie patentów uczniom kończącym nauki, a oddzielnie rozdanie świadectw rocznych uczniom wyjeżdżającym do domow na czas wolny od nauk, dopełnione zostało w myśl ustaw na szkoły publiczne. W szkole powiatowey grodzieńskiey pod dozorem XX. Dominikanów w dniu ostatnim popisu rocznego, Cywilny Gubernator grodzieński, Radca stanu i Kawaler JW. Andrzeykowicz, przy rozdaniu patentów dla ośmiu uczniów kończących nauki, imiona pięciu uczniów celujących nauką i obyczajami w teyże sakole, własną ręką do xięgi złotey zapisał.

Uczniowie celujący nauką i obyczajami w Gimnazyum grodzieńskiém. *z Klassy I:* Barkłay Jan, Bułharowski Piotr, Kruszewski Józef, Majewski Franciszek, Malewicz Hilary, Oleńdzki Henryk, Panasewicz Wiktoł, Stankiewicz Kazimierz, Sawaniewski Antoni, Woyciechowski Wincenty, Wincza Jakób. *z Klassy II:* Biergiel Alexander, Bohuszewicz Jan, Głazer Antoni, Jelec Ignacy, Kołłątay Julian, Olendzki Alexander, Rokicki Romuald, Strawiński Stanisław, Wysłouch Juliusz, *z Klassy III:* Bułharowski Ignacy, Suchodolski Walenty, Strawiński Adam, Sawaniewski Józef, Krzywicki Jan, Przybylski Marcin, Szczygielski Karol. *z Klassy IV:* Koźmiński Andrzey, Eysymont Kazimierz, Estko Roman, Obniski Leon, Nethler Kazimierz, Ciechanowski Andrzey, Strzemiński Antoni. *z Klassy V:* Budzyński Konstanty, Ostromęcki Waleryan, Bosiacki Felix, Członowski Bogdan, Lewoniewski Alexander. *z Klassy VI:* Suzin Michał, Pokroszyński Erazm, Janczewski Wawrzyniec, Giecołd Stefan, Cieplinski Marcin, Heltmann Franciszek.

Datnow (w powiecie Kowień.).

Dnia 30 miesiąca czerwca r. t. odprawił się examen publiczny uczniów wszystkich klass szkoły Datnowskiey. Rozpoczęły się examina od klassy pierwszey, i szły koleyno aż do klassy szóstey, zaczynając od nauki religiyney i moralney, z różnych potem przedmiotów okazywali uczyniony w roku postępek. W ostatku były examina z języków rossyyskiego i niemieckiego. Popisy trwały codziennie od godziny 1szey aż do godziny dziewiątey z południa, a liczni goście płci obojey z ukontentowaniem przypatrywali się pracy i pilności uczniów.

Między gośćmi przybyłemi na publiczny popis uczniow, znaydowali się JW. Antoni Chrapowicki Półkownik i kawaler, JW. Wincenty Wiszniewski Podkomorzy ptu Szawelskiego, W. Józef Grużewski Sędzia graniczny ptu Rosieńskiego, W. Stanisław Dobkiewicz Sędzia Ziem. powiatu Rosieńskiego.

JW. Antoni Chrapowicki, sam będąc miłośnikiem nauk, równie też zachęcając i młodź szkolną do usilnego starania się o nabycie, jey, raczył w roku zeszłym przez dozorcę szkoły ofiarować zegarek uczniowi naywięcey w naukach i obyczajach celującemu; dar ten za spólną zgodą nauczycielów wszystkich, i w obliczu gości, po krotkiem przemowieniu dozorcy szkolnego, został oddany uczniowi klassy 4tey Wincentemu Witkowskiemu. W roku teraźn., podobną nagrodę tojest, zegarek, JW Chrapowicki, powierzył na ręce WJPana Piotra Kożuchowskiego, Wizytatora szkół Gubernii Wileńskiey, aby uczniowi naywięcey w naukach i obyczajach celującemu był oddany, przez uznanie Wizytatora i zgromadzenia szkolnego, Dyonizemu Zebrowskiemu uczniowi klassy szóstey oddany został.

Ukończył się ten popis przy zaintonowaniu *Hymnu Te Deum laudamus*, na podziękowanie Bogu Naywyższemu za szczęśliwe nas doprowadzenie do kresu nauk pożądanych.

Uczniowie celujący: w Klassie 1szey: Adamowicz Józef, Odowin Jerzy, Przyałgowski Andrzey, w Klassie 2giey: Jassewicz Tadeusz, Laudański Romuald, Węcłowski Stefan, w Klassie 3ciey: Janułłowicz Maciey, Misztowtt Felicyan, Mayzakowski Marcin, Markiewicz Jan, Pelicki Józef, w Klassie 4tey: Markiewicz Kazimierz, Woyniłowicz Karol, Skaczkowski Nikodem; w Klassie 5tey: Dobkiewicz Franciszek, Jurewicz Józefat, Witkowski Wincenty; w Klasie 6tey: Zebrowski Dyonizy, Brazewicz Wincenty, Petrusewicz Urban, Zielinski Teofil.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 26 sierpnia: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 88, czerwony złoty nowy rubli 12 kopiejek 2, stary rubli 11 kopiejek 75, imperyał rubli 37 kop 70.—

Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Wezwanie pensyonarzy.

1, Od Rządu obwodu Białostockiego 2go oddziału ninieyszem ogłasza się: ponieważ niżey wyrażone osoby, przez kilka już lat niezgłaszają się dla odebrania pensyi i kompentencyi podług rozpisania byłey expedycyi dochodow Państwa, do wypłaty z tego Rządu co rok naznaczonych, a mianowicie: A) Odstawni byłych woysk pol. porucznicy; Maciey Rybiński, który służył w drugim półku Litewskiey lekkokonney kawaleryi; Michał Szaniawski który służył w tym konnym strzeleckim półku, Jerzy Suchacki który służył w 2giey brygadzie wielkopolskiey kawaleryi, i Adalberd Zastocki który służył w tayże kawaleryi, którym naznaczono pensyi każdemu na rok po ru. 54 sr. B) Szlachcianka Hiszneka, którey, za odebranie w czasie pruskiego tuteyszego Rządu woytowstwa Załuskiego, w powiecie Bielskim znaydującego się, naznaczona corok opłata kompentencyi po 79 rubli 36 kop. sr., i C) były w woysku rossyyskiem: odstawny z półku mariopolskiego huzarskiego, podoficer Maciey Borowski, któremu naznaczono pensyi po 8 rubli $24\frac{1}{2}$ kop. i uwolniony z półku litewskiego ułańskiego takoż podoficer Józef Malinowski, któremu naznaczono pensyi po 18 rubli $42\frac{3}{4}$ kop. assygn. na rok; zatem Rząd obwodowy przez ninieysze uwiadamia ich, iż jeżeli kto z nich do odebrania wyrażonych pensyi i kompetencyi, na termin naznaczony Ukazem Rządzącego Senatu dnia 24 julii 1783 roku, to jest: znaydujący się w Państwie Rossyyskiem w ciągu jednego roku, a będący za granicą w ciągu dwóch lat, niezgłosi się, lub plenipotentów z przyzwoitemi świadectwami o mieyscu swojego pobytu i życiu nie przyślą, w takiém zdarzeniu, asssygnowane dla nich pensye i kompetencye, na mocy Ukazu Rządzącego Senatu 1806 roku maja 25 dnia, będą przyłączone do summ kaznaczeystwa Pastwa. Miasto Białystok, dnia 19 augusta 1821 roku.

Rządu Obwodu białostockiego 2go oddziału Sekretarz, Radca tytularny, Ludwik Lachowicz.

P r z e d a ż.

Od Mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż w tymże Rządzie będzie przedawać się z publicznego targu za nieopłacenie przez mieszczanina Radoszkowskiego, żyda Leybę Rubena, skarbowego długu, drewniany tegoż Rubena dom, z placem i wszelkiemi do niego przynależnościami, znaydujący się w ptcie Wileyskiém w zasztatném mieście Radoszkowiczach, oceniony do 960 rubli ass., z którego pobiera się rocznego dochodu 24 rubli, a w lat dziesięć wynosi 240 rubli assygnacyynych; zatem

życzący nabydź takowy dom, zechcą przybydź do tego Rządu na terminy: pierwszy dnia 20, drugi 27 mca septembra teraz. 1821 roku, a trzeci ostateczny za trzy miesiące, licząc od dnia wydrukowania tego ogłoszenia w gazetach Sankt Petersburskich lub Moskiewskich, gdzie to poźniey nastąpi. Za przybyciem życzących dla targów, będą im okazane opisanie domu i warunki. Dnia 20 augusta 1821 roku. Mińskiego gubernialnego Rządu. Sekretarz Felicyan Arcimowicz.

Sądy Exdywizorskie.

Postanowienie Sądowe.

1 Postanowienie Sądu głównego Kijowskiego cywilnego Departamentu o naznaczeniu terminu Rozprawy ogólney JW. Alexandra Hrabi Chodkiewicza b. Senatora Kasztelana Jenerała woysk polskich z wierzycielami onego w guberniach Kijowskiey, Wołyńskiey i Mińskiey zamieszkałemi w dziele od sądu zjazdowo rozbiorowego na Rewizyą postąpionym.

Sąd Główny Kijowski cywilny Departament rozwiązując 1. raport Sądu zjazdowo rozbiorowego 2re prośbę w imieniu JW. Alexandra debitora 3cie Powtórną prożbę w imieniu JW. Józefa w reprezentacyi opiekunow czyniącego Hrabiów Chodkiewiczów Braci, 4to i nakoniec Prośbę 5tą niektórych wierzycieli do Decyzyi swojey przyniesioney w samym wyrokowaniu następne wykreślił postanowienie. „ Przykazali. Gdy ogromne dzieło Rozbiorowe JW. Alexandra hrabiego Chodkiewicza więcey z osimnastu tysięcy kart składające się w Guberniach Kijowskiey, Wołyńskiey i Mińskiey ulatwiane i na rewizyą przysłane w Kathegoryach likwidacyinych niemałey liczbie Kredytorow, a zaś w kathegoryi massy dla wszystkich razem jest interesującym i naznaczenie terminu do rozpoczęcia takowey Sprawy osobliwie dla stron odległe mieszkających jest koniecznie potrzebne, tedy przychylając się do żądania tak pełnomocnika JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza jako też opieki JW Józefa Hrabiego Chodkiewicza nayznacznieyszego Kredytora i inych wyżey pomienionych Dzień 15 nowembra roku bieżącego dla rozpoczęcia tey sprawy naznaczyć i gdyby Wpis naypierwszy przed tym czasem doszedł, tedy do terminu wyżey oznaczonego zatrzymania w kontynuacyi zadeklerować. Oczem obwieszczenia przez Gazety Kuryera Litewskiego Plenipotentowi Massy dozwolić.” Na oryginalnym Extrakcie z Departamentu Kijowskiego authentycznie wydanym podpisy urzędników następujące. „ Protokuł podpisali Prezes Rohoziński, Sowietnik Alexandrowicz, Deputat Gruszecki, Pisarz Michałowski. (L. S) Ukaznye pieczatnye wziaty, Zgadza się z Protokułem świadczę „ Michałowski Pisarz Sądu głównego Kijowskiego Czytał Kazimierz Mieszkowski Archiwista Sądu głównego Kijowskiego.” Zgodność z autenntycznym extraktem świadczę massy kredalney JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. pol. Sędzia Jan Zaleski.

---

1. Za Rozkazem JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI.

Wypis z protokału Potocznego dekretu Sądu rozbiorowego fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. P.

Roku 1821 mca augusta 20 dnia. Sąd exdywizorski fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. P. słuchał przedstawienia pełnomocnika massy pod liczbą 3cią do Sądu tegoż przyniesionego, z doniesieniem; iż termin w dniu 15 augusta idącego roku przybycie Sądu innieyszego do miasteczka Turca deklarujacy, przez Kur. Lit. trzykrotnie ogłoszony został; Sąd zaś na mieysce przeznaczoney juryzdykcyi, to jest w Gubernią grodzieńską, powiat Nowogródzki, do miasteczka Turca przybywszy, rozwinął już swoje działania, i już niektórzy wierzyciele Litewscy, wileńskiey i grodzieńskiey Guberniów do funduszów Turca i Solecznik hypotekalnie ubiegający się przysięgłą spełnili komportacyą, inni zaś, mniey wchodzący w ścisłość własnego intessu, że uspiech jest ogólnym awantażem, a ten dusze wszystkich osób do kierunku massalnego wpływających zaymuje, zwlekać mogą przybycia swoje z dokumentami w sądownictwo ninieysze; czemu aby zapobiedz, a razem nadać fundament decyzyi sądowey, iżby o przybyciu w to mieysce sądowém powtórnie wierzycieli litewskich zawiadomić, termin stawienia się dla tychże, ostateczny, nie daley jak po dzień pierwszy miesiąca 8bra idącego roku naznaczyć, i rezolucyi zapaść mającey w Kur. Lit. ogłoszenia dozwolić prosił; Sąd zdecydował: chociaż o przybyciu sądowém na dzień 15 teraz. mca, augusta do dóbr exdywizyi uległych miasteczka Turca, wierzyciele massy kredalney dostatecznie przez Redakcyą Kur. Lit. zawiadomieni będąc, w małey tylko liczbie z swojemi prawami dotąd postawili się, spoźnione zaś przybycie w większey liczbie tychże wierzycieli zapowiadać może zwłokę czasu i bezczynne przebywanie w tey prowincyi Sądu exdywizorskiego, zapobiegając przeto temu dla samychże wierzycieli szkodliwemu wypadkowi; o przybyciu sądowém do miasteczka Turca powtórnie wierzycieli do massy kredalney JW. Jenerała Chodkiewicza ubiegających się przez Redakcyą Kur. Lit. zawiadomić, z ostrzeżeniem; iż jeśli ciż wierzyciele do dnia 1go 8bra idącego roku praw swoich za poprzedzającą przysięgłą komportacyą nie złożą, tedy Sąd zapobiegając dalszey zwłoce w terminie właściwym zadeklarować upadek czyli amissyą niestawiącym się wierzycielom w obowiązku zostanie. Czytano roku 1821 dnia 20 augusta. Zgodno z protokułem świadczę massy kredalney JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. P. Sędzia Jan Zaleski Podsędek Jan Józef z Dobry Dobrzański.

Z a p o z e w.

1 Na skutek dekretu dworzańskiey opieki Białostockiego i Sokolskiego Powiatów, przypozywają się ninieyszym przed tenże Sąd na naybliższą Kadencyą Sukcessorowie zmarłego w Białymstoku Erdmana Szulca Justic kommisarza potym adwokata z teraźnieyszego swego pobytu niewiadomi jakoto: Edward i Franciszek bracia, Janetta i Emilia siostry Szulcowie i ich byli opiekunowie, mianowicie Johan Baur doktor medycyny na powództwo Kredytorów tegoż zeszłego Erdmana Szulca, Szczeghlnie Urodzonego Leopolda Behra przy odwołaniu się do uprzednich zapozwów żąda przeznaczenia Taxy i Exdiwizyi wszelkiego po zeszłym Erdmanie Szulcu pozostałego majątku, mianowicie Domu czyli Kamienicy w mieście Białymstoku na ulicy warszawskiey położoney, a to z powodu odłużenia go nad wartość, wystawienia teyże kamienicy na sprzedaż z publiczney licytacyi za poprzedzającemi o tym obwieszczeniami, zajęcia oney bezzwłócznie w administracyą Sądową, decydowania na zapozwanych

)11(

i opiekunie ich komportacyi na regestrze wszelkiego rodzaju ruchomości po zeszłym Szulcu pozostałey z wyswieceniem summ, jeśliby jakie także po nim wczyjem ręku znaydywały się, a to zobowiązkiem przysięgi na rzetelność takowey komportacyi. Po uskutecznieniu zaś przedaży kamienicy i intractu tego komportacyi, wymierzenia urodzonemu Behrowi zupełney satysfakcyi w kapitalney jego 684 talarów czyniącey procentowey i Expensowey należności z funduszow dłużnika przez komportacyą wyświecić się mających nadewszystko z summy ze sprzedaży kamienicy zebrać się mającey, z usunięciem dalszych współ kredytorów i tego wszystkiego decydowania, co przy rozprawie wniesionym i dowiedzionym zostanie. Roku 1821 mca augusta 18 dnia.

Arenda domu.

2. Podług nastałey w Magistracie Wileńskim dnia 20 teraźn. mca augusta 1821 roku rezolucyi, ogłaszam: iż w terminach: pierwszym dnia 2. drugim dnia 6 i trzecim ostatecznym dnia 7 następującego mca septembra t. roku dom Exaktora Sobolewskiego w Wilnie pod N. 391. położony, w jednoroczną tenutę przez licytacyą in fundo tegóż domu uskuteczniać się mającą zastanie wypuszczony, dla czego aby JPP. Ambienci z ewikcyami na pewność uiszczenia kontraktu do pomienionego Domu jawili się wydaję w tém wszystkiém ninieyszą awizacyą Dat. 1821 roku miesiąca augusta 21 dnia. Marcin Strauz Rad. M. Wilna.

P r z e d a ż.

3 Niżey podpisany, uwiadamiając że w terminach 1mo 27, 2do 29, i 3tio ostatecznym 31 t. m. augusta 1821 roku materyał budynku Refelda na Antokolu na drodze nowo wyprowadzającey się będącego, z publiczney licytacyi, z obowiązkiem zebrania onego materyału, z placu, zostanie wyprzedany; na teraz pomienione termina do kupli niniejszey JPP. Ambintow zapraszam. 1821 augusta 19 dnia. Wincenty Malinowski B. M. W.

P ó d r a d.

3 Zaukazem Rządu Gubernskiego Wileńskiego wzywają się życzący wziąć na siebie reperacyą w domie byłym Zienkowiczow na ulicy trockiey w mieście Wilnie sytuowanym, jako to: naprawienie dachu, okien, podłog, małowanie pokojow, i t. d. na co będzie odbywać się licytacya w sądowey izbie policyiney, w terminach 26, 29 i 31 dni, teraźnieyszego mca augusta. Zatem życzący wziąć nasiebie podrad takowey reperacyi, zechcą jawić się do licytacyi w dniach przeznaczonych do sądowey izby policyiney. Datt 22 augusta 1821 roku.

P r z e d a ż.

3 Od mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż w tymże Rządzie za dług należący do tuteyszey izby powszechney opieki, będzie przedawać się z publicznego targu dom murowany mińskiego mieszczanina żyda Jankiela Goldberga, ze wszystkiém do niego należącém murowanym i drewnianym zabudowaniem i placem, znaydujący się w mieście Mińsku na ulicy szkolno niemiżskiey, przynoszący rocznego dochodu srebr. 200 rubli; a za lat dziesięć wynosi 2000 rubli srebr; zatém życzący nabydź takowy dom zechcą przybydź do tego Rządu na terminy, pierwszy dnia 24 augusta, drugi 18 septembra idącego roku, a trzeci i ostateczny za trzy miesiące od czasu wydrukowania, które póżniey nastąpi w gazetach sanktpetersburskich lub moskiewskich. Dnia 11 augusta 1821 roku.

Sekretarz F. Arcimowicz.

O b w i e s z c z e n i e

2. Kurator massy JW. Grafa Baltazara Komorowskiego bywszego Prezesa Sądu Głównego Wołyńskiego Departamentu 1go i kawalera wszystkich kredytorów i debitorów tcyże massy uwiadamia, że kondescencya rozbiorowa dawniey w mieście Jego Imperatorskiey Mości Zytomirzu sądząca się, na skutek Ukazu Rządzącego Senatu, przez rezolucyą Sądu Głównego Wołyńskiego Departamentu cywilnego, roku teraźnieyszego, dnia 5 kwietnia wypadłą do dóbr miasteczka Rozyszcz, z pokasowaniem wszystkich dzieł poprzedniczego Sądu w Zytomierzu nastąpionych, przeniesioną została, i Sądowi rozbiorowemu w Rozyszczach sądownictwo otwierającemu, dekret sądu Głównego r. 1818 dnia 13 maja wypadły, we wszystkim do skutku przyprowadzić nakazano, że tenże sąd rozbiorowy w miasteczku Rozyszczach roku teraż. dnia 24, maja dzieło swoje rozpoczął, dobra w administracyą oddał, i inne okoliczności załatwiwszy, każdemu kredytorowi zaprzysiądz komportacyą dokumentów przed nayblizszym ich mieszkania sądem dozwolił, dla przyśpieszeniu zaś końca rozbiorowey sprawie na przyszłym terminie przyniesioną kategoryą zaocznie rozsądzać deklarował, aby więc nikt na zaoczność nie miał powodu żalić się (jeżeli jey podpadnie) przez ninieyszą gazetę uwiadamia z Zytomirza r. 1821 dnia 15 sierpnia. Antoni Stetkiewicz.

U w i a d o m i e n i e.

2. Majętność części wsi Serechowicz w Gubernii Wołyń. Pticie kowelskim sytuowana, z fortuny JO. Xcia Dymitra Czetwertyńskiego, B. P. S. G. D., 2go Gubernii Wołyńskiey; pod rozbiór wierzycielów oddany, JW. Graffowi Wincentemu Potockiemu w długu zł. 123,219 gr. 2 i szel. 2., sądem rozbiorowym, in satisfactionem wydzielona, jest do ustąpienia in toto; z tém samém prawem, jakie JW. Potocki ma sobie wyrokiem sądu rozbiorowego przyznane.

N O W E   D Z I E Ł A.

O Loice, Metafizyce i Filozofii Moralney Rozprawa, na skutek konkursu ogłoszonego przez Cesarski Uniwersytet wileński roku 1820 dnia 1go marca do katedry rzeczonych przedmiotów, napisana przez X. Anioła Dowgirda ś. p. magistra ś. Teologii Cena - - - - - - - - - - kop. 75.

Wyjeżdża za granicę.

3 Do Austryi, Prus, i Saxonii Wileński Mieszczanin Starozakónny Abram Josielowicz Zakheim. z Szepszelem Hirszkowiczem Winogradem na miesięcy 10.

3 Do Królestwa Pruskiego Wileński obywatel Gabryel Gerszonowicz Ram na miesięcy 6.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi		Wysokość Barom.			Wys. Ther. Reau.		Wiatry.	Odmiana w powiet.
	dnia 27	średnia	27 cal.	9,4	lin.	+13,33	stopni	Zachodni	Pochmurno
	dnia 28	średnia	27 —	9,23	—	+13,92	— —	Polud. Zachodni	Pogoda
	dnia 29	godz. 6	27 —	9,2	—	+10,	— —	Poludniowy	Pogoda

DODATEK DRUGI DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 105

Wilno dnia 29 Sierpnia 1821 roku v. s.

Wezwanie od Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności.

3. Wydział 3ci Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności mając na celu przyniesienie nieszczęśliwym współbliźnim bez funduszu będącym wszelkiey pomocy lekarskiey, a tém samém doprowadzając do skutku zgodne z ustawami i własném uczuciem rozporządzenie, między innemi, przedsięwziął użyć potrzebnych środków dla zapobieżenia szkodliwym ospy naturalney skutkom, przez zaszczepienie dzieciom ospy ochraniającey (wakcyny). Na ten koniec wyznaczona została w domu Towarzystwa Dobroczynności sala, gdzie w każdą niedzielę rano od godziny 9tey do 10tey operacya rzeczona na dzieciach płci obojey (rodziców ubogich) przynosić się tam mających uskuteczniona będzie. Spodziewać się zatém należy, iż rodzice przez wrodzone przywiązanie do swych dziatek, nie zaniechają tego zdarzenia, które jest jedynym środkiem do zapobieżenia nieuchronney klęski przez ospę naturalną doświadczającey się. Wilno roku 1821 miesiąca sierpnia 17 dnia.

Sekretarz 3 Wydziału Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności. K. Wagner.

Pozew.

Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOŚCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

3. Urodzonym Justynowi Samowiczowi jeneralnemu dóbr JW. Michała Hrabiego Tyszkiewicza komissarzowi, Stanisławowi Kalinowskiemu, Grekowiczowi sukcessorowi po zeszłym xiędzu Grekowiczu superyorze byteńskim, Antoniemu Bogusławskiemu Sędziemu Granicz. ptu Telszewskiego, Annie z Jakubowskich Kostrowickiey, Mikołajowi Magnuszewskiemu, Janowi Bukrabie, Annie Jacynicowey Rotm. Nowogr., Nieczajowey, Marciniewskiemu, Kuroczyckiemu, Harackiewiczowi byłemu ekonomowi w Jastrzęblu, Ignacemu Zabłockiemu i dalszym, pozew przed Sąd Ziemski ptu Nowogródzkiego na kadencyą oktobrową lub poniey naypierwszą, z powództwa Urodzonego Aloizego Wysockiego b. Porucznika woysk Polskich z referencyą do oświadczenia w roku teraźnieyszym 1821 apryla 16 dnia w aktach Ziemskich ptu Nowogródzkiego zapisanego wynosi się o to: iż pozywający cały ciąg pierwiastkowego swojego życia pracy i posługom spółobywatelskim poświęcając, stawał w końcu na tym stopniu że zgromadzony, acz szczupły, summowny fundusz na opatrzenie własnych i familii swojey potrzeb wystarczający m, wedle przekonania swego, bydź widział, jakowy różnym zakredytowany osobom i od niektórych w opłacie nawet procentow strudniony słuszną w pozywającym zabezpieczenia całości onego wzbudzał troskliwość, i gdy pozywający z znacznieyszą częścią summowney własności swojey postrzegł się wznaczney liczbie jednego dłużnika wierzycieli do przyjęcia ziemney satysfakcyi powołanych, tą koleją z summownych lokat do przeyścia na ziemną posiadłość zmuszony, nabył majętność Suchorzebszczyznę w pcie Nowogródzkim położoną, walor którey własną z kredytow zdjętą summą, wziętym po żonie posagiem, i w części zaciągnionym długiem zapłacił, na doprowadzenie jakowego majątku do dobrego dziś stanu, i następnie spodziewanych z ekonomiki pożytkow, znaczny czyniąc awans, gdy na te przez zawod niektórych dłużników swoich we własnych funduszach nieznaydował źrzódła takową majętność Suchorzebszczyznę nowo zaciągnionym długiem bardziey obciążył, w zniżoney dziś produktów cenie i trudnym pieniędzy obrócie, nie mogąc pozywający wszystkim wierzycielom swoim punktualnie wypłacać procentów, a nadto od niektórych o kapitał processem naglony, wstrudnionym tym sposobem już dla siebie kredycie żadney do wypłaty kapitałow niewidząc sposobności; by przeciągiem czasu i przedsięwziętym od niektórych wierzycieli processem niezwiększać własnego długu, lecz żeby wczesną równą dla wszystkich dopełnić satysfakcyą, powoływa wszystkich Urodzonych wierzycieli swoich do jednego Sądu Ziemskiego ptu Nowogródzkiego, pod juryzdykcyą którego majętność Suchorzebszczyzna, jedyny cel odpowiedzi jest położona, w następnych prośbach o przeznaczenie dla wszystkich pozwanych urodzonych wierzycieli jednoczasowey wieczystey ziemney za ich należności satysfakcyi, a to przez uznanie taxy i exdywizyi wieczystey majętności Suchorzebszczyzny, o naznaczenie Sądu akt takowy spełnić powinnego i przepisanie onemu właściwych reguł, żeby zaś sąd takowy z mnieyszym dla massy i kredytorów odbył się kosztem, o wyznaczenie do wyexekwowania onego jedney osoby, równą dłużnika i kredytorów posiadającey ufność, jeżeli na to urodzonych wierzycieli zaydzie zezwolenie, o znikczemnienie wszelkich niesprawiedliwie rościć się mogących pretensyow, o przyjęcie rachunkow i detrunkat, jakie ze strony pozywającego przyniesionemi zostaną, o przeznaczenie dla niestawających kredytorów wieczystey w ich pretensyach amissyi, a nim termin ku zjazdowi Sądu exdywizorskiego naznaczonym zostanie, o przeznaczenie na wszystkich pozwanych kredytorach wczesney do kancellaryi Ziemskiey Nowogr. komportacyi wszelkich papierów, za któremi do ofiarowaney na satysfakcyą ziemi dopominek przynosić będą, jako zaś folwark Suchorzebszczyzna do expedyowaney w niedawnym czasie kommissyi Upnickiey dokładnie był wymierzonym, i obręby przez pozywającego nabyte mappą i summaryuszem w tęku pozywającego znaydującemi się są objęte i wyjaśnione, przeto o przeznaczenie tylko takowego wymiaru werefikacyi co do zayść mogących w pognoiach odmian, i tych przeciągiem kilkoletniego gospodarowania przybytku, oraz o to wszystko co czasu rozprawy żądanym będzie z wolną tey żałoby poprawą. Pisan roku 1821 augusta 10 dnia.

Roku 1821 augusta dnia 13. Woźny zeznaję iż tego pozwu z instancyi W. Aloizego Wysockiego Porucznika b. woysk Polskich przez Sąd Ziemski ptu Nowogródzkiego na kadencyą oktobrową celem uzyskania taxy i exdywizyi majętności Suchorzebszczyzny wyniesionego WW. JPP Justynowi Samowiczowi jeneralnemu dóbr JW. Michała Hrabiego Tyszkiewicza kommissarzowi, Stanisławowi Kalinowskiemu, Grekowiczowi sukcessorowi po zeszłym xiędzu Grekowiczu superyorze byteńskim, Antoniemu Bogusławskiemu Sędziemu Granicz. ptu Telszew., Annie z Jakubowskich Kostrowickiey, Mikołajowi Magnuszewskiemu, Janowi Bukrabie, Annie Jacyniczowey Rotm. Nowogr., Nieczajowey, Marciniewskiemu, Kuroczyckiemu, Harackiewiczowi byłemu ekonomowi w Jastrzęblu, Ignacemu Zabłockiemu jako osiadłości w gubernii grodzieńskiey niemającym kopią z autentykiem zgodną w mieście Nowogródku w mieyscu odbywających się juryzdykcyow do drzwi sądowych przybiłem, i by o tém pozwanych doszła wiadomość do opublikowania trzykrotnego przez Gazetę Kuryera Litewskiego podałem.

Jan Witkowski Woźny Ptu Nowogr.

Roku 1821 miesiąca augusta 13 dnia przed aktami Jego Imperatorskiey Mości Ziem. Ptu Nowogródz. stanowszy obecnie Woźny Jan Witkowski takowy pozew zeznał, i swe zeznanie w protokule potocznym podpisem własnoręcznym stwierdził. Swiadczę Karol Jabłoński Nowogródz. Akt. Ziemski Regent.

Roku 1821 miesiąca augusta 13 dnia. Wolno drukować świadczę. Sądu Ziem. ptu Nowogr. dezurny urzędnik i tegoż powiatu pisarz Nikodem Kiersnowski.

Ogłoszenie.

Po doprowadzeniu do wiadomości Waszey Cesarskiey Mości projektów, tak o zaprowadzeniu własney fabryki kart w domu wychowania, na mieyscu exystującego odkupu, jako i względem urządzenia przedaży kart za pośrednictwem osobney do tego expedycyi i uprzywilejowanych kommissantów, a gdzie ich nie ma, przez Izby Powszechney Opieki, jak się to dotąd uskutecznia, Rada opiekuńcza Sankt-Petersburska przedstawiła mi teraz ułożony przez honorowego Opiekuna Nieliedyńskiego-Mieleckiego, na którego ta część włożona, projekt zupełnego postanowienia o pobieraniu poboru z kart i nim zarządzaniu.

Podając przy ninieyszém takowy projekt do uwagi i potwierdzenia Waszey Cesarskiey Mości, razem, według jego brzmienia, upraszam Waszey Cesarskiey Mości o zezwolenie i do kogo należy rozkazanie podług następujących artykułów:

1) Izby mieyscowe policye miały ścisły dozór, a żeby nigdzie nie było handlu kartami zakazanemi, rozwożenia ich, skrytego robienia kart po domach i fabrykach, którym nie pozwolono, oraz używania kart kontrabandowych, pod obawą sztrafu, w postanowieniu przeznaczonego.

2) Żeby Izby Powszechney Opieki, stosownie do poruczenia Rad opiekuńczych, przyymowały na siebie przedaż kart w tych mieyscach, gdzie nie będzie kommissantów domu wychowania, podobnie jak teraz przez nich takowa przedaż dla dzierżawców odkupu uskutecznia się, otrzymując za to na rzecz swoję po pięć procentów od każdego rubla, uzyskanego z przedaży kart.

3) Żeby Izby Powszechney Opieki przyymowały pod swóy dozór przysyłane od Rad opiekuńczych karty, i wydawały je kommissantom domu wychowania, za okazaniem kwietacyi i poprzedniczey od Rad Opiekuńczych odezwy, otrzymując za to po skończonym roku na rzecz swoję od tych Rad po dwa procenta od każdego rubla, na jaką summę, podług ceny po jakiey się karty przedają, z tychże Rad kommissantom było wydano, podlegając za utratę i zepsucie kart, oraz za nieprawne wydanie bez kwietacyi i poprzedniczey odezwy Rad opiekuńczych, odpowiedzialności i uzyskaniu podług ceny przedażney.

4) Żeby Izby Powszechney Opieki uwiadomiały Radę opiekuńczą Sankt Petersburską bez zwłoki o kartach, otrzymanych przez nie, dla składu lub przedaży, względem wydanych kommissantom i przedanych wiele każdego gatunku, takoż o pozostałych rzeczywiście i o uzyskanych z przedaży kart pieniędzy.

Na wszystko to będę oczekiwać Waszey Cesarskiey Mości rozwiązania.

Na Oryginale własną Jey Cesarskiey Mości ręką podpisano tak:

MARYA.

Pawłosk dnia 25 maja 1819.

Poniżey własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano:

Zupełnie zgadzam się z postanowieniem Waszey Cesarskiey Mości.

ALEXANDER.

Kamienny Ostrow. dnia 27 maja 1819 roku.

URZĄDZENIE.

O poborze od kart i zarządzaniu nim.

1.

Znosząc na przyszłość fabryki prywatne i odkupy kart, zostawia się samemu domowi wychowania robienie i przedaż kart do gry; również polskie, kampije, taroki, zgadujące, dziecinne i tym podobne, gdzie w którey prowincyi jakie się używają.

2.

Ustanawia się przedaż kart do grania własney fabryki Cesarskiego Domu wychowania od dnia 1 stycznia 1820 roku w całém Państwie Rossyyskim, nie wyłączając żadnych guberniy, prowincyy, obwodów, miast, wsi i powiatów, chociażby które i na osobnych prawach zostawały; również i w nowo nabytym obwodzie Białostockim i innych prowincyach, jak w dawnieyszych kontraktach z dzierżawcami wyrażono.

3.

Dozwala się przedaż kart Domu wychowania: po miastach, słobodach, wsiach i powiatach, także na targach i w czasie jarmarkow, niemniey przez otwarcie czasowey, jako i przez zaprowadzenie ciągłey niezmienney przedaży przez rozwożenie, oraz w zaprowadzonych swoich lub najętych domach i kramach, gdzie i jak dogodniey będzie, ogółem, tuzinami i taljami, bez żadney przeszkody ze strony mieyskiego, kupieckiego i miesczańskiego zgromadzenia.

4.

Na ten raz cena kart od dnia 1 stycznia 1820 roku, pozostaje taż sama, jak była dotad, a mianowicie w obu stolicach i we wszystkich gubernijach i powiatach, prócz Sybirskich, 1go gatunku tuzin po 10 rubli, a każda talia po $83\frac{1}{2}$ kop., 2go gatunku tuzin po rubli 8 a każda talia po $66\frac{1}{2}$ kop., i 3go gatunku tuzin po 5 rubli a każda talia po $41\frac{1}{2}$ kop.; w gubernijach Sybirskich: Tomskiey, Tobolskiey i Irkuckiey i ich powiatach, 1go gatunku tuzin po 11 rubli a każda talia po $91\frac{3}{4}$ kop., 2go gatunku tuzin po 9 rubli $11\frac{1}{4}$ kop., a każda talia po 76 kop., i 3go gatunku tuzin po 6 rubli $91\frac{1}{4}$ kop., a każda talia po $57\frac{1}{2}$ kop.; lecz jeżeli Rada opiekuńcza Sankt Petersburska stosownie do życzenia Publiczności, prócz wspomnionych trzech gatunków kart, uzna w fabryce Domu wychowania robić karty z brzegami złotemi i innemi ozdobami, wymagającemi większych kosztów jak karty zwyczayne, wówczas i cena ich przedażna może bydź podwyższona w miarę kosztów, o czém w swoim czasie od Rady Opiekuńczey Sant Petersburskiey przez gazety ogłoszono bydź ma.

Uwaga. Dla ustanowienia trzeciego gatunku kart, Dom wychowania skupuje mało używane karty 1go i 2go gatunku u chcących je zbywać za gotowe pieniądze, za cenę stosowną do ich używania.

5.

Przedaż kart z Domu wychowania od dnia 1 stycznia 1820 roku, odbywać się ma w stolicach: z magazynów własnych kosztem Domu wychowania wystawionych dla cząstkowey przedaży; a dla ciągłego i bez żadnych trudności dogodzenia w każdém mieyscu publiczności, z tych częściowych magazynów wydawane będą karty podług rozległości stolic, do małych kram wolno handlujących; w miastach zaś powiatowych uprzywilejowanym kommissantom, biorąc od nich i od innych, przy samém wydaniu im kart, gotowe pieniądze, z odstąpieniem pewnych na rzecz ich procentów od każdego rubla, z przedaży podług ustanowioney ceny. A do wszystkich dalszych guberniy Dom wychowania, z głównego swoiego magazynu, w Sankt Petersburgu założonego, rozsyłać będzie karty na przedaż do uprzywilejowanych kommissantów, wprzód także otrzymanych od nich gotowych pieniędzy, z odstąpieniem na rzecz ich od uzyskanego za karty rubla, pewnych procentów.

6.

Uprzywilejowani gubernijalni i powiatowi kommissanci, handlujący kartami, mogą bydź osoby wszelkiego stanu; jednakże z pierwszeństwem dopuszczeni będą do tego, bawiący się handlem, jako to: kupcy i miesczanie, a osobliwie ci, którzy prócz guberskich zaymują się handlem i w miastach powiatowych.

7.

Uprzywilejowani gubernijalni kommissanci, co do handlu kartami, zasłaniają się od zawisłości mieyscowemu zwierzchnictwu, wyłączając tylko przypadki, jeśliby uprzywileiowani kommissanci handlowali zabronionemi kartami albo i teraźnieyszemi Domu wychowania; ale jeśliby przedawali drożcy od cen naznaczonych.

8.

Uprzywileiowani gubernijalni kommissanci upoważnieni od Domu wychowania do przedawania kart, mają przysyłać swoje doniesienia i wiadomości o przedaży kart z adressem: „Do Rady

„Opiekuńczey Sankt Petersburskiey, Cesarskiego „Domu wychowania"; bez opłaty na poczcie wagowych pieniędzy, jak skarbowe listy.

9.

Uprzywileiowani gubernijalni kommissanci, trudniący się od Domu wychowania przedażą kart, zgodnie z zawartą z niemi umową, mają zostawać pod bezpośrednią Opieką Domu wychowania, ze strony którego, na ich dobro, stosowane będą wszystkie prawa, Naywyżey Domowi temu nadane.

10.

Dla bliższego ze strony mieyscowey Zwierzchności nadzoru, a żeby nie było zakazanego robienia kart i zabronioney ich przedaży, Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska nie zaniedba wydać uprzywileiowanym kommissantom względem handlu kartami instrukcyy, które mają bydź okazane w tych miastach, gdzie przedaż skarbowych kart zaprowadza się, naczelnikom policyi gubernijalney; a ci uprzywileiowani gubernijalni kommissanci obowiązani są z danych sobie od Rady Opiekuńczey na przedaż kart instrukcyy, wydać plenipotentom swoim w miastach powiatowych dokładne kopie, zajawiwszy je wprzód w jakiémkolwiek urzędowém mieyscu dla poświadczenia, z wyrażeniem, komu ona służy; jeżeli zaś w jakiém powiatowém mieście, uprzywileiowani gubernijalni kommissanci do przedania kart, sklepu lub domu nie założą, również i plenipotenta lub kommissanta od siebie do ciągłego przedawania kart mieć nie będą, tedy w takiém mieście i powiecie jego pozwala się każdemu kartami handlować i bez pozwolenia i bez instrukcyi Domu wychowania, tylko, żeby w handlu karty znaydowały się niefałszywe i niezakazane, a nabyte z magazynow Domu wychowania, lub uprzywileiowanych gubernijalnych kommissantów; lecz w jakich miastach przedaż kart od Domu wychowania lub jego kommissantów, ustanowiona będzie na zawsze, wówczas w takich miastach i ich powiatach nikt już postronnie bez pozwolenia na piśmie Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey, handlować kartami nie może pod sztrafem, poniżey w punkcie 16 tego urządzenia wyrażonym.

11.

Jeżeli ktokolwiek z uprzywileiowanych gubernijalnych kommissantów, otrzymawszy wyłączne prawo do handlowania kartami, umrze lub innemi wypadkami doprowadzony będzie do stanu niemożności utrzymywania handlu kartami, a Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska, z powodu odległości mieysca, nie może bydź o tém prędko uwiadomioną dla zrobienia nowego rozporządzenia; w takich zdarzeniach, żeby nie zatrzymywała się ciągła przedaż kart i ztąd nie pochodziła szkoda dla Domu wychowania, porucza się mieyscowey Zwierzchności dopuścić do handlowania kartami, na mieysce dawnieyszego przedawcy, który do niemożności przyszedł, jego następców; a gdyby ich nie było, wtedy i ustronnych, podług własney uwagi, nim nastąpi nowe rozrządzenie Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey.

12.

Jeżeli Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska, uważając podług potrzeby dla bliższego nadzoru, za przeciwne ustawom kartowym, wyszle urzędników opatrzonych plenipotencyami, tedy takim oficyalistom za ich przedstawieniem, od mieysc sądowych i policyi, dawać rychłą pomoc i opiekę.

13.

Mieyscowe policye mają pilny dozór, izby nigdzie handlu zakazanemi kartami nie było, i ich rozwożenia lub przedawania, również żeby i w nie pozwolonych fabrykach i domach potaiemnie nigdzie ich nie robiono, i nie używano kontrabandnych kart, stosownie do Naywyższego Imiennego Ukazu roku 1766 augusta 7 dnia; w przeciwnym zaś razie, izby od winnych bez naymnieyszego pofolgowania, stosownie do punktu 16 tego urządzenia, uzyskane były sztrafy na rzecz tych, którzy doniosą.

14.

Przez karty zakazane rozumieją się prócz zagranicznych i takie, którehy robione były w jakieykolwiek potajemney fabryce, także z sztęplami fabrykowanemi i mało używane karty Domu wychowania.

15.

Kiedy odkryte i wzięte zostaną zagraniczne do grania karty na tamożniach albo przez oficyalistów tamożennych lub osób ustronnych, te wszystkie karty, stosownie do Naywyższego Jego Cesarskiey Mości Imiennego Ukazu, nastałego w dniu 4 augusta 1815 roku, mają bydź odesłane do Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey, a z winnymi postąpić podług następującego 16 punktu.

16.

Jeżeli kto z uprzywileiowanych kommissantów i ich plenipotentów, albo kto i z ustronnych wszelkiey zwierzchności i stanu ludzi, dostrzeże albo dowie się o wprowadzeniu, albo przedaży kart zagranicznych, albo z fabrykowanemi stęplami, albo potajemném i niepozwolonem ich robieniu, albo przedaż używanych, wówczas ma prawo niezwłocznie donieść o tém w mieście do Policmeystra lub Horodniczego; a w powiecie do Kapitana sprawnika albo do Sądu Ziemskiego, którzy w tey samey godzinie są obowiązani, izby występek nie został ukryty, winnych wyśledzić, karty, ile się zabronionych lub fałszywych okaże, wszystkie zabrać, winnego wyexaminowawszy przy donosicielu i przy kommissancie tey guberni, a w stolicach przy członkach Rady Opiekuńczey, a jeśli winnym okaże się, przygotowane materyały do roboty kart, instrumenta i karty, skonfiskować, i prócz tego z winnego, jakiegobykolwiek on był stanu, uzyskać peny, wiele znalezionych będzie u niego kart, za każdą talią po 48 rubli, na korzyść donosiciela, choćby on zostawał w obowiązku oficyalisty policyynego lub tamożennego: karty zaś, materyały i instrumenta, po skończonym śledztwie, odesłać do Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey, na rachunek Domu wychowania dla spalenia, a o każdém podobném odkryciu i przekonaném przestępstwie, uwiadomić Radę opiekuńczą Sankt Petersburską.

17.

Postanowiony w punkcie 16 sztraf za każdą talią kart zakazanych, uzyskiwać na rzecz donosiciela tak z ich przedawcy jako i nabywcy, jeśli ten ostatni uprzednio nie doniesie sam mieyscowey zwierzchności o nabyciu tych kart, wymieniając handlującego niemi. W przypadku zaś niemożności winowayców opłacić sztrafowych pieniędzy, postąpić z nimi podług praw ogólnych, o niebędących w stanie opłacenia należnego poszukiwania.

18.

Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska na doniesienie od osób wszelkiego stanu, w zdarzeniach, jeżeli przez kogo zostały odkryte karty zakazane, obowiązana jest za każdym razem ze swojey strony zgłosić się do władz gubernijalnych, dla otrzymania od nich pomocy do uzyskania z winnych na rzecz odkrywającego, ustanowionego sztrafu.

19.

Jeśli uprzywileiowani gubernialni kommissanci dla znacznego odbytu kart w jakiey bądź gubernii, będą mieli trudność w otrzymaniu ich za gotowe pieniądze na potrzebę całoroczną, wymagający opłaty znaczney summy pieniędzy, w takiém zdarzeniu, żeby z jedney strony zabezpieczyć możność tego, a z drugiey gdyby nie zatrudniać Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey częstemi i małemi posyłkami kart do gubernii i nie wstrzymywać przedaży ich dla niedogodnego przesyłania w pewney porze roku, Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska dla oddalenia wszystkich tych niedogodności, może nadesłać pewny zapas kart do miasta gubernijalnego dla chowania w Izbach Powszechney Opieki, a za taką ilość kart, na jaką summę okaże się podług ceny przedażney, będzie wydana kommissantom, Rada Opiekuńcza obowiązuje się po skończonym roku od każdego rubla na rzecz Izby Powszechney Opieki, przysyłać po dwa procenta.

20.

Izby Powszechney Opieki bez okazania od uprzywileiowanego szczególnego kommissanta Rady Opiekuńczey Sankt Petersburskiey kwietacyi, służącey do odebrania pieniędzy za wiadomą ilość

kart, i prócz tego bez poprzedniczey o tém odezwy Rady Opiekuńczey, kart wydawać nikomu nie powinny; a w przeciwnym razie podpadają nieuniknioney (prócz uzyskania podług ceny przedażney za karty pieniędzy) odpowiedzi za szkody rzeczy skarbowey.

21.

Izby Powszechney Opieki odpowiadają także za stratę zapasu kart i ich uszkodzenie, stosownie do powyższego 20 artykułu tego urządzenia.

22.

Izby Powszechney Opieki nie odkładając, mają uwiadamiać Radę Opiekuńczą Sankt Petersburską, o liczbie otrzymanych przez nie do składu zapasnych kart i o wydaniu ich za odezwami Rady.

23.

Jeżeli w których gubernijach, a osobliwie gdzie przedaż kart nader jest mała, kommissantami Domu wychowania bydź nie zechcą, a ustanowić w tych gubernijach przedaż kart własnym kosztem Domu wychowania dla znacznych wydatków pieniężnych niedogodnie będzie, tedy dla tych guberniy dla spodziewaney dogodności i dla ciągłey wygody publiczney Rada Opiekuńcza Sankt Petersburska przesyłać będzie na przedaż karty do Izb Powszechney Opieki, a te rozeszlą od siebie do miast i osób podług swojey uwagi; przesyłanie zaś kart przyymuje na swóy rachunek Dom wychowania, a zebrane za karty pieniądze podług będącey ceny, również i wiadomości o przedaży kart, mają przesyłać przez pocztę do Rady opiekuńczey Sankt Petersburskiey z uwiadomieniem, wiele którego gatunku kart przedano, a wiele rzeczywiście pozostało, i opłatę za ich przesłanie procentnych i wagowych pieniędzy, także przyymuje Dom wychowania na swóy rachunek, a wiele w wyrażonych miastach za pośrednictwem Izb Powszechney Opieki przedano będzie kart, zostawuje się na rzecz tychże Izb od uzyskanego za przedaż kart rubla po pięć procentów, które mają pozostać w tychże Izbach.

Na oryginale podpisano: *Jerzy Nieledyński-Mielecki.*

Zgodno: Sekretarz Radzca tytularny *Pietraszewski.*

Wezwanie powtórne i ostateczne.

3. *W interesie Generałowicza woysk polskich WJP. Maurycego Prozora po wyiściu z opieki, za Ukazami Lit. Wileń. Głównego Sądu 3go Departamentu i Guberńskiego Rządu z opiekunami przewodzącym się za podaniem od tegoż prośby, tak przeciwko Wojewodzicowi Witebskiemu JW. Antoniemu Prozorowi, jako dalszym opiekunom, oraz z dzieła osobnego jednoczasowie opiniować się winnego WW. Woyciechowskich, i weszły prośby, od b. Sędziego Grodzkiego Kowieńskiego W. Romualda Dąbrowskiego, za powodem nowych odkrytych okoliczności, a ztąd zaszłey, uważoney i postanowioney koniecznego ułatwienia wymagającey potrzeby, w skład własney rezolucyi dworzańska ptu Kowień. Opieka, po awizacyi do Gazety Kur. Lit. od dnia 21 julii roku idącego w terminie o oznacznym i awizowanym, to jest 15 sierpnia tegoż roku niedoczekawszy skutku, powtóre i ostatecznie do nieodmiennego i nieuchronnego wypełnienia wzywa: nayprzód Wojewodzica Witebskiego i kawalera JW. Antoniego Prozora do złożenia dowodów, punktów objaśnienia od W. Maurycego Prozora w opiekę złożonych, a przez kommunikacyą wziętych, i własney explikacyi (jeżeli się takową potrzebną zdawać będzie), powtóre JW. JPP Karola oboźnego Litewskiego i kawalera Prozora Rafała i dominika Oskierków, Strażników Lit. nadwornego Marszałka i kawalera Michała Giełguda, Rotmistrza kawaleryi Litewskiey Józefa Łopacińskiego, i Teodora Medekszy granicznego Kowień. Prezydeta, zapowiedzianych opiekunami przez powodującego W. Maurycego Prozora, i do odpowiedzialności z opieki nad nim i dalszym onego rodzeństwem wspólnie z JW. Antonim Prozorem Wojewodzicem, w massie znaczącey powołanych, oddzielnie JW. Łopacińskiego, jako i JW. Antoniego Prozora z exekwowaney nad JPP. Anzelmem, Sewerynem, Ignacym bracią, Lucyną i Johanną siostrami Woyciechowskiemi, po Wiktoryi z Ruszczyców Woyciechowskiey Szam. dworu polskiego, opieki; jako i samych aktorów rzeczy wyżey rzeczonych JPP. Woyciechowskich do przybycia na dzień 1 septembra roku idącego 1821 do miasta Kowna, osobistą lub przez plenipotenta stanność w nnieyszey opiece, dla należytego w potrzebie objaśnienia się, za uchybieniem zaś i w tym terminie, opieka pod niestanność, zmuszona zostanie stanowić opiniją, z których szkoda wyniknąc mogąca zostanie na rachunek samych aktorów niedbających o interessie, jakowy ostateczny sub ammissione causae, oznaczony termin, awizując, że w takowym nieodmiennie opieka w ostateczny rozbiór dzieło powyższe weźmie, i stronom wszelkie dalsze dowodu lub odwodu zamiary, przecięte zostaną zawiadamia 1821 roku augusta 16 dnia. Adam Kozakowski Prezes Sądu Ziem. Ptu Kowieńskiego. Sekretarz Wincenty Swolkień.*

Sądy Exdywizorskie.

3. *Za dekretem remissyinym Ziem. Ptu Szawelskiego 1821 r. mca marca 30 d. ferowanym dział dóbr Szatrop Goraynie w między rodzeństwem WW. Kotarskich a taxę i Exdywizyą schedy Jana Kotarskiego determinującym, Sąd podkomorsko exdywizorski do wzmienionych dóbr zjechawszy, pierwiastkowe działania zaskutecznił, oraz na ostateczne rozsądzenie ogólney sprawy do dnia 12 xbra idącego roku czynność swą odłożył, ażeby zatem wszyscy kredytorowie lub jakiegokolwiek tytułu pretensorowie W. Jana Kotarskiego w oznaczonym czasie z dowodami ich realność probującemi przez się lub plenipotentów jawili się pod utratą rzeczy ostrzéga. Działo się 1821 augusta 9 dnia.*

Kazimierz Narbutt Podkom. Szaw. Prezyd. w Exdywizyi, Ludwik Billewicz Sędzia Ziem. Szaw. Exdywizor Pisarz Ziemski Szaw. Stanisław Rodowicz Exdywizor. Regent Dullewicz.

Przedaż i arędą domu.

3. *Od Rządu Guberniałnego Litewsko-Grodzieńskiego ogłasza się: iż w tuteyszey gubernii w powiatowém mieście Słonimie znaydujący się murowany dom żyda Chaima Owsiejowicza Łandy, oddany na ewikcyą różney dostawy prowiantu za mieszkańca nowogródzkiego żyda Wulfa Wielbiszewicza, który podpadł wyskaniu, naznaczony na przedaż publiczną, dla nabycia którego wzywają się życzący, którzy mają przybydź dla targów na pierwsze dwa terminy, to jest: dnia 29 i 30 następującego miesiąca augusta do Ratusza słonimskiego, a dla przetargu do tego gubernialnego Rządu za trzy miesiące od dnia wydrukowania ogłoszenia, które poźniey nastąpi w gazetach Sankt-Petersburskich lub Moskiewskich; przytém także ogłasza się: iż wyrażony dom, wprzód nim się przeda, wypuszczony będzie w dzierżawę arendowną, zatem życzący wziąć ten dom w arendę, mają przybydź dla targów na też terminy do Ratusza słonimskiego. Julii 29 dnia 1821 roku.* *Expedytor Krupowicz.*